

DAUGHERTY SE NE ZMENI, DA BI ODPSTOPI.

Justični tajnik je dejal, da ne bo odstopil, dokler mu predsednik ne izrazi svoje želje pismeno.

PO KRATKI KONFERENCIJI S PREDSEDNIKOM JE ODPOTOVAL V CHICAGO.

Washington, D. C. — "Na to, da podam svojo ostavko ter izstopim iz kabineta, še mislim ni, dokler ne bom zaslišen glede obdolžb, naperjenih proti meni."

To njegovo izjavo so dali v javnost tri ure potem, ko se je odpeljal Daugherty iz Washingtona v Chicago.

Iz čikaškega mesta se namerava odpraviti v Florido, kjer je njegova žena na bolniški postelji.

Cel dan se je justični tajnik boril proti raznim vplivom in pritiskom, ki stremo za to, da izstopi iz Coolidgevega kabineta.

V torek zvečer so sklenili v Beli hiši povedati Daughertyju, da bi bila njegova ostavka sprejemljiva. In ta sklep so tudi izvršili.

Toda justični tajnik ni maral vpoštovati tega namiga. Rekel je, da bi odstopil le tedaj, če bi mu predsednik izrazil to pismenim potom.

Zasedaj ostane Daugherty še justični tajnik in član Coolidgevega kabineta. Ali umakne se pa v zasebno življenje, bržko dovrši senat svojo preiskavo glede njegove administracije pravosodnega departmanta.

Objubiti pa ni maral niti tega, da se umakne iz tajniške službe, potem, ko bo dokončana sedanjata preiskava. Ali v drugih uradniških krogih je prevladovalo mnenje, da bo Daugherty po preiskavi nevarnosti za kabineto.

Pravosodni minister je podal svojo ključovno izjavo po konferenci, na kateri mu je predsednik Coolidge pojasnil, da kakšnih zaključkov je prišla administracija, ko je zopet preučila in pregledala cel položaj.

Tik preden je Daugherty odpotoval iz Washingtona, je imel s predsednikom Coolidge kratko konferenco.

Iz Bele hiše se je odpeljal naravnost na železniško postajo, kjer je stal neki čikaški vlak petnajst minut, da se je mogel Daugherty na njem odpeljati v Chicago. Niti njegovi najbližji prijatelji niso vedeli, da se odpelje iz Washingtona.

Pozneje je bila kmalu po njegovem odhodu objavljena še druga njegova izjava. Ta se glasi takole:

"Pozvan sem v Florido radi osebne zadeve. Ali najprej moram v Chicago po važnih vladnih poslih, ki zahtevajo mojo osebno pozornost."

"Iz Floride se vrnem kar najdalje na 3. strani."

MRTVI TRUPLI V DVH ZAPRTIH ŽELEZNIŠKIH VOZNIH.

Chicago, Ill. — Mrtvo žensko in mrtvega moškega so našli v dvh zaprtih tovornih železniških vozih, ki sta bila dvajset milj narazen. Hammondskaja policija si sedaj bori glavo z vprašanjem, kako rešiti ta popolnoma zagonetna umorita. Ženska in moški sta bila ustreljena.

Truplo ustreljene ženske, ki je ne poznajo in ki je stara kakih šestdeset let, so našli v zaprtim tovornem železniškem vozu na stranskem tiru tri milje vzhodno od Hammonda. Dve krogi sta šle skozi njeno glavo. Moški truplo je bilo sekijskega predelavca mehanizirani centralni železnici Johna Laborna. Našli so ga mrtvega na njegovem stanovanju v zaprtim železniškem vozu blizu kraja Porter, Ind. Tudi on je bil ustreljen v glavo.

Ker je imel vse žepne preobrnjene, menil policija, da ga je ustrelil kak ropar. Ali nobenega drugega sledu ni bilo. Kdo je umoril žensko, ne morejo domisliti. Ali važno pa menijo, da je bila ustreljena ista oseba. Oba trupla sta bila na tiru mehanizirane centralne železnice.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Justični tajnik Daugherty se ne zmeni niti za Coolidgev migljaj, da bi podal ostavko.

McAdoo v novi listi: bil je v službi jeklarskih magnatov, katerim je pomagal znižati davke.

La Follette je odklonil predsedniško kandidacijo.

V tovarnah je uposlenih več kakor milijon otrok.

Inosemstvo.

MacDonald je zopet porazil nasprotnike v angleški zbornici.

Belgijska vlada je padla — in francoski frank je še bolj padel.

Bavarski proces proti monarhistom. Diktator Kahr je bil toliko kriv kot Ludendorff in Hitler.

Sovjetska vlada blokirala bolgarsko luko.

Chicago, Ill. — Podpredsednik mednarodne unije krojaških delavcev Meyer Perlstein je v torek popoldne odšel stavko, ki se je imela vdeležiti 5.000 uslužbencev po oblačilnih delavnicah v Chicagu.

V oklicu je bilo naročeno delavcem, naj odlože svoje delo v sredo ob polenajstih dopoldne ter to sporoče nemudoma v glavni stan stavkovnega odbora.

Navodila za delavce po oblačilnih delavnicah se glase, kakor sledi:

"Zapustite svojo delavnico mirno! Vzemite vsak svoje orodje s sabo! Izogibajte se preprirov s svojimi delodajalci! Ko zapustite svojo delavnico, pojdite takoj na shod tja, kjer je določeno mesto za vašo delavnico."

"Delavci so stali v vrstah, ki so bile v njihovi moči, da bi se izognili stavki. Usilili so jo nam delodajalci, in prišel je čas, ko bodo moški in ženske v oblačilni industriji uverili svoje delodajalce, da se ne da uničiti unije."

Tik preden je Daugherty odpotoval iz Washingtona, je imel s predsednikom Coolidge kratko konferenco.

Iz Bele hiše se je odpeljal naravnost na železniško postajo, kjer je stal neki čikaški vlak petnajst minut, da se je mogel Daugherty na njem odpeljati v Chicago. Niti njegovi najbližji prijatelji niso vedeli, da se odpelje iz Washingtona.

Pozneje je bila kmalu po njegovem odhodu objavljena še druga njegova izjava. Ta se glasi takole:

"Pozvan sem v Florido radi osebne zadeve. Ali najprej moram v Chicago po važnih vladnih poslih, ki zahtevajo mojo osebno pozornost."

"Iz Floride se vrnem kar najdalje na 3. strani."

Več kakor milijon otrok v tovarnah.

Chicago, Ill. — Več kakor milijon otrok med 10. in 15. letom se vedno dela po tovarnah v Združenih državah.

Med vsakimi dvanajstimi otroki gornje starosti mora najmanj eden delati. V nekaterih najbolj nazadnjaških državah je položaj še slabši. Tam je med štirimi otroki najmanj eden delavec.

Vrh tega je še na tisoče in tisoče dečkov in deklet pod starostjo 10 let v armadi otroškega delavstva. Ali za te ne ve uradna statistika.

Kongres je v teku zadnjih petih let dvakrat poizkušal zaščititi otroke s postavitvami, ki naj bi uravnale otroško delavsko vprašanje. Ali najvišje zvezno sodišče je izpodbilo obe zvezni postavi ter jo označilo za neustavni določbi.

KUKLUKSOVSKI SHOD RAZBIT.

Waukecha, Wis. — Izgredil so preprečili v torek zvečer prvi poizkus za ustanovitev kukluksovske podružnice v Waukechi.

V obednico tukajšnjega hotela Commercial, kjer bi se imel vršiti kukluksovski shod, je vdrl 2.000 razjarjenih meščanov.

In kukluksovski organizatorji so ušli le s tem, da so se poskrili v gornje hotelove prostore. Odtam so poklicali oboroženo pomoč iz milničnega mesta.

Krajevna policija jim je pomagala, da so odšli zdrave kože iz mesta, in če je ostalo še kaj prijetelj, je kukluksovski organizatorji v mestu, se le-tam nikakor ni zdelo pametno razglašati tega dejstva.

PAPEŽ DEKORIRAL GENERALA LA WOODA.

Manila, Filipini. — General Wood je prejel od rimskega papeža Pija mirovno medaljo v pripoznanju svojih "zaslug za človeštvo."

W. McADOO V SLUŽBI JEKLARSKÉ DRUŽBE.

Jeklarska družba Republic Co. v Youngstownu je najela McAdooja, da je posredoval v zadevi davčnega zmanjšanja.

McAdoo je prišel, da mu je dala JEKLARNA \$300.000.

Youngstown, O. — Finančni tajnik v Wilsonovi administraciji William G. McAdoo je prejel \$200.000 plače za posredovanje v davčni zadevi jeklarskega podjetja Republic Iron & Steel Company l. 1920, kakor je to poenoti iz poročila, priobčenega v listu Youngstown Vindicator.

Po tem poročilu je najel družbin načelnik John A. Topping McAdooja natanko tedaj, preden se je pričelo zaslišanje. McAdooju se je posrečilo doseči kompromis s tedanjim komisarjem notranjih dohodkov W. M. Williamsom in lani davčnega revizijskega odbora.

Na podlagi tistega kompromisa je jeklarska družba Republic Iron & Steel Company prejela dva milijona dolarjev povrnjenih.

Williams je sedaj odvetnik v Washingtonu. In ko je bil vprašan, kako je s to zadevo, ni maral razpravljati o tej reči. In tistim, ki so se obrnili glede te stvari do finančnega departmanta, je bilo povedano, da ne morejo uradniki najti tozadnega zapisnika.

Los Angeles, Cal. — W. G. McAdoo je podal o tem naslednjo izjavo:

"Brez vsakega obotavljanja povem, da je bila moja poprejšnja odvetniška tvrdka v New Yorku pravna zastopnica jeklarskega podjetja Republic Iron & Steel Company, v kateri sem imel določeno zadevo v Washingtonu. Ta stvar je bila obravnavana postavnim potom pred prizivnim odsekom finančnega departmanta."

"Ali je ta zadeva prišla pred komisarja Williamsa, se sedaj ne spominjam."

"Šlo je za jako važno vprašanje glede vloženega kapitala, in cela zadeva je bila zelo zanimiva za vse davkoplačevalce širom Združenih držav. Vsa, za katero je šlo, je bila velika."

"Moja služba se je pričela v mesecu novembru l. 1919. In tedaj je prejela moja tvrdka \$10.000. Zadeva je bila končana v prvem delu l. 1921, naka je jeklarna plačala še \$140.000 v poplačilo za delo, ki ga je opravila moja tvrdka v tej zadevi."

"Pravni posli v New Yorku so svezani z velikimi stroški. Treba je plačevati visoko stoparino itd. Zastranega so seveda tudi odvetniške pristojbine visoke. To ni bila osebna pristojbina. Denar je prejel tvrdka za svoje delo."

"Očitno je, da si prizadevajo moji politični nasprotniki odvračati pozornost od škandalov v administracijskih krogih s tem, da napadajo moje odvetniške posle."

"Za to mi ni treba nobenega opravičila. Bivši sodnik najvišjega sodišča Charles E. Hughes in drugi javni uradniki so se po javnih službah tudi zopet lotili odvetniških poslov, pa jih yendar nihče ne kritizira zastran tega. Odvetnik se mora potem, ko se umakne iz javnega življenja, lotiti odvetništva, če hoče pošteno preživljati sebe in svojo družino."

Kvota poljskih imigrantov na polnjena za dve leti.

Varišva, Poljska, 28. febr. — 60.000 Poljakov in židov je vzelo potne liste za Ameriko in zdaj čakajo na vdiranje v ameriškem konzulatu v Varišvi. Kvota Poljske je s tem številom napolnjena za prihodnji dve leti, ako ostane stari ameriški zakon v veljavi; v slučaju pa, da je sprejet Johnsonov zakon, ki bo reducirao poljsko kvoto za 50 odstotkov, tedaj je pripraviljen dovolj imigrantov za štiri leta.

Volitve predsednika v Nemčiji.

Berlin, 28. febr. — Nacionalistične stranke zahtevajo, da se predsednik nemške republike voli isti čas ko poslanci parlamenta.

NOVA KRIZA V EN-TENTI.

Belgijska vlada je padla, ko je zbornica zavrgla francoski pakt. Frank je zopet grdo padel. Panika v Parizu.

Pariz, 28. febr. — Ko je prišla večer popoldne vest o porazu in ostavki belgijske vlade, je takoj nastala velika panika na pariški borzi in frank je padel na 24.50 napram dolarju.

Dawesova komisija svedencev, svet poslaničkov, zaveznika vojaška komitaja in vse druge mednarodne organizacije so prenehale z delom. Belgijska kriza ima velik efekt na vprašanja nemških reparacij, Porurja in strogega izvajanja versaljske pogodbe. Francija je danes v nevarnosti popolne izolacije; težko če bo Belgija še imela vlado, ki bi tako alepo sledila francoski zunanji politiki kakor je bila Theunisova, ki je večerj padla.

Bruselj, Belgija, 28. febr. — Belgijska vlada je večerj popoldne padla. Bila je poražena v zbornici glede francosko-belgijske ekonomske pogodbe, ko je bila pogodba predložena nižji zbornici v ratifikacijo. Glasovanje je izpadlo: 79 za pogodbo in 95 proti. Takoj nato je ministrski predsednik Theunis podal ostavko z vsemi svojimi ministri vred.

Pogodba je bila zavrnjena, ker je bila preveč naklonjena Franciji. Stvar se tiče zamenjavanja produktov med Belgijo in Francijo. Vlada je bila poražena na ta način, da so se socialisti združili s klerikalci. Emile Vandervelde, vodja socialistov, je pozneje izjavil, da socialisti bodo zahtevali razpust parlamenta in bodo stopili v volilni boj s programom, ki bo imel sledeče glavne točke: socializiranje vseh sredstev produkcije, davkov na kapital in milikanje javnih dolgov, redukcijo obvezne vojaške službe in novo pogodbo z večesilami, včetrvi Rusijo.

LaFollette odklonil kandidacijo.

Fargo, N. D. — Senator Robert B. LaFollette iz Wisconsinja je izrekel željo, naj bo njegovo ime umaknjeno z volilne liste na primarnih predsedniških volitvah v Severni Dakoti, ker se kampanja ne vrši tako, da bi mogla kriti politične principe, na katere se senator opira v svojem političnem delovanju.

Lansing, Mich. — Zadostno število podpisov na petelji za predsedniško kandidacijo na predstniški republikanski prednostni glasovnici v Michiganu, ko je bila pri državnem tajniku vložena za LaFolletteovo predsedniško kandidacijo. Primarne volitve bodo dne 7. aprila.

NOVA KEMIČNA IZNAJDBA.

Boston, 28. februarja. — V laboratoriju za preiskavanje dušika v Washingtonu so prišli do novega razkritja, ki bo eno najvažnejših v dvajsetem stoletju, kakor pravi profesor Arthur B. Lamb s harvardske univerze.

Razkritje stoji na razkrojitvi, ki bo dala trajno spojitve vodikovih in dešikovih atomov v 14-odstotni amonijak, je rekel profesor.

Iz te nove kemične tvorbe bo izvirala dvojna korist — Združene države bodo imele razstrelivo, ki bo dvakrat tako učinkovito kakor ono, ki so ga iznašli Nemci par mesecev pred začetkom svetovne vojne, in ameriški kmet bo imel na razpolago umetno gnojilo, ki bo mnogo cenejše in izdatnejše od vseh, kar mu jih je sedaj pri rokah.

OH, KAKO SI PRILJUBLJENA, PROHIBICIJA!

Los Angeles, Cal. — Tukajšnji sodnik Paul J. McCormick je zavrgel tri obtožbe v zadevi kršenja prohibicijskega zakona, ko so porotniki očitno izjavili, da je škoda časa in denarja za obravnavo, ker bodo itak vse obtožbe oprostile.

MacDonald zopet porazil nasprotnike.

Angleška delavska vlada se je ponovno ognila pesti, ki so jo nastavili konservativci. Hendersonova izjava, da je treba takoj revidirati versaljski pakt, je razburila reakcionarje, toda MacDonald jih je pošteno zafrknil. Liberalci, ki so nekaj časa omahovali, so končno ostali na strani laboritov.

OBRAVNAVA PROTI LUDENDORFU.

Proces proti monarhistom je razkrl, da je bil Kahr tudi sopleten v puč. Kakaj ni bil obtožen?

Monakovo, Bavarska, 28. febr. — Dve priči, ki sta bili zaslišani večerj, sta razkrili, da je dr. Kahr, bivši bavarski diktator ravno toliko kriv kot Ludendorff in Hitler v organiziranju monarhistične vstaje zadnje jesen. Politijski načelnik Poehner je dejal, da je bil Kahr v zvezi z Ludendorffom in Hitlerjem od zadnjega septembra in pri vsem načrtih je sodeloval Kahr. Poehner je prisnel, da je bil tudi on v zvezi z zarotniki, toda odstopil je, ko mu Kahr ni hotel poveriti poveljstva nad četami, ki so imele korakati v Berlin. Kahr mu je bil obljubil le komisarstvo Saksonske in Turin-gije.

Druga priča je bil Weber, predsednik vojaške organizacije "Oberland". Dejal je, da sta Ludendorff in Hitler začela puč zele potem, ko sta bila zagotovljena od dr. Kahra in generala Lossowa o uspehu, ali v skrajnem hipu so Kahr in Lossow izneverila.

Sodna dvorana je danes naslišala v radovedniški poslušalci. Pollija je zelo stroga in preliče vsakega prilece.

Sodnik Niehardt, ki predseduje sodišču, prvi, da je prejel že 50 grozljivih pism, odkar se vrši proces. Državni pravdnik Rohardt je pa prejel 280 pism. V pismih, ki naravno niso podpisane, se jima grozi s smrtjo, če bodo obtoženci obsojeni.

DUHOVNOM NI VARNOST PORODNA KONTROLA.

New York, N. Y. — Syracuški duhovni se nikakor ne strinjajo z "nesramnežem", ki trdi, da je potrebna porodna kontrola. Ko je bilo pred kratkim naznanjeno, da se snidejo zagovorniki in zagovornice porodne kontrole na zborovanju v Syracuseu, so se naglo zbrali val duhovni ter zahtevali od mestnega sveta, naj s posebno mestno odredbo prepove razpravljati o porodni kontroli na javnem prostoru. Obični očetje so seveda zares sprejeli tako odredbo. Ali župan Walrath jo je vetil. Poizkus, da bi preglasovali županovo veto, se jim je izjalovil. Manjkalo jim je dveh glasov za to. Shod se bo torej vršil, kakor je bilo sklenjeno. Duhovni se sedaj lahko jeze, kolikor le hočejo. Shod porodne kontrole pa se bo vršil vseno. Duhovni sami so val vneti za porodno kontrolo. Saj se vendar zato ne ženijo. Čemu se protivijo razpravi o stvari, po kateri se sami ravnaajo že skoro par tisoč let?

POGREŠANEGA KEMIKA SO NAŠLI.

New Brunswick, N. J. — V torek so našli tukaj dr. Arthurja A. Swanberga, ki je izgubil iz svojega hotela v Newarku dne 9. februarja s kemično formulo, vredno \$1.000.000. V to mesto je prišel štiri dni potem, ko je odšel iz Newarka. Prijatelji so bili v strahu, da bi ne bil žrtv kakave zavratne družbe.

VRME.

Chicago in okolica: V soboto deloma oblačno. Južozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 42, najnižja 33. Sonce izide ob 6:27, zaide ob 5:39.

RUŠIJA ZAPRLA LUKE BOLGAROM.

Ladje, ki obiščejo bolgarsko obrežje, nimajo vstopa v ruska pristanišča.

Moskva, 28. febr. — Sovjetska vlada je danes poslala cirkularno noto vsem pomorskim silam, včetrvi Združene države, z obveščanjem, da je zaprla svoje luke ob Črnem morju Bolgaraki. Sovjetska vlada svari pomorske sile, da njihove ladje, ki obiščejo bolgarske luke, ne bodo imele vstopa v ruska pristanišča.

Rusija je storila ta korak radi tega, ker bolgarske oblasti silijo kapitane ladij, da morajo odvažati v Rusijo osebe, ki so izgnane iz Bolgarske.

HISTERIJA V KALIFORNIJI PONEHAVALA.

Eureka, Cal. — (Fed. Press.) — Porota, ki se je posvetovala 86 ur o usodi devetih "kriminalnih sindikalistov", se ni mogla zediniti in bila je razpuščena. Splošno mnenje je, da druge obravnave ne bo. Obtoženci, ki so v zaporu od zadnjega oktobra, so člani I. W. W. — in to je ves njihov zločin.

PREDLOG ZA STERILIZIRANJE ZLOČINCEV ODKLO-NJENA.

Trenton, N. J. — Senatska zbornica v New Jerseyu je odklonila predlog o steriliziranju zločincev, blaznežev in slaboumih oseb.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Redovna država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece. In za izposojnino \$2.00.

Nadomestilo za prenos, kar ima vliči v listu:

"PROSVETA"

3657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50; and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Jan. 31-24) poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevnikom poslano naročilo. Poslovno je pravilno, da se vam ne ustavi list.

DVE PREDLOGI.

Mellon je izdelal svoj načrt za znižanje dohodninskega davka. Zanj se je zavzela stara garda v republikanski stranki in veliki dnevniki so ga priporočili kot najzgodnejši načrt za znižanje dohodninskega davka, ki se mora izvesti v sedanjih časih, ako se hoče obdržati prosperiteta v deželi.

Ljudje že zdavnaj ne verjamejo, da koristi ameriške-mu ljudstvu, kar priporočajo veliki dnevniki in stara garda republikanske stranke. Kongresnik Garner menda tudi pripada med te neverjetne Tomaže in izdelal je načrt za znižanje davka po svoje, ne da bi šel preje vprašati zakladniškega tajnika Mellona, ako mu je njegov načrt po volji.

Stara garda je sprejela Garnerjev načrt z vihanjem nosa, češ saj ne bo sprejet, stara garda še živi in odločila bo, na katero stran se nagne večina.

Znamenja so se pričela kmalu prikazovati, staro gardo je pa pričela preletavati zona, ker so se celo v njenih vrstah našli uskoki. In zakaj?

Ko so pričeli progresivni republikanci primerjati Garnerjevo predlogo z Mellonovo, so se vprašali: "Ako je Mellonova predloga dobra za deželo, zakaj naj bi bila Garnerjeva nesreča zanjo? Garnerjeva predloga določa ravnotako visoko razbremenitev davkoplačevalcev kot Mellonova. Razlika je le v tem, da se po Garnerjevi predlogi veliko bolj znižajo davki onim, ki imajo manj kot petdeset tisoč dolarjev dohodkov na leto, po Mellonovi se pa za veliko znižajo davki onim, ki imajo več dohodkov kot petdeset tisoč dolarjev na leto.

Mellon je hotel znižati davke ljudem, ki imajo izredno visoke dohodke, Garner jih hoče onim, ki imajo manjše in zmernejše dohodke.

Z gospodarskega stališča je Garnerjeva predloga tudi bolj priporočljiva, ker ljudje z zmernimi dohodki ostanejo v deželi in denar, ki jim ostaja prek njih potreb, vložijo zopet v novih podjetjih doma. Ljudje z velikimi dohodki pa sami ali njih družine odhajajo pozimi na Kubo, poleti pa v Evropo in trošijo denar, ki prihaja iz profita, katerega so ustvarile pridne roke in bister um ameriških delavcev.

Gotovi interesi se trudijo, da se porazi Garnerjeva predloga in sprejme Mellonova. Ravnotako se nekateri veliki dnevniki trudijo nasuti peska v oči ameriške-mu ljudstvu, da je Mellonova predloga boljša od Garnerjeve.

Mellon je izredno bogat človek. Njegovi dohodki najbrž presegajo petdeset tisoč dolarjev na leto. Kaj je z drugimi interesi, ki se zdaj poganjajo za njegovo predlogo? Ali tako priporočanje Mellonove predloge ne obuja sumnje, da se za Mellonovo predlogo poganjajo ljudje, ki imajo več ko petdeset tisoč dolarjev letnih dohodkov?

Tak sum je večalimanj upravičen. Ljudstvo naj posebno pazno zasleduje dogodke v kongresu. Zapomni naj si dobro, kako se glasuje pri važnih predlogih. Jesen bo kmalu tukaj in volilna kampanja bo v polnem tiru. Takrat bodo prihajali pred ljudstvo tudi taki ljudje, ki so glasovali v kongresu proti njegovim interesom, in se mu bodo dobrikali kot njegovi najboljši prijatelji. To se je zgodilo v preteklosti, za to se lahko pripeti tudi v letošnji volilni borbi.

Ljudstvo nima drugega orožja kot volilni listek in nekaj svojega časopisa, da brani svoje interese v postavodajnih zborih. Zato je važno, da se zanima za delo zakonodajalcev in po tem delu uravna tudi svoje zadržanje napram onim, ki prihajajo predenj moledovat za njegove glasove.

Ljudstvo je bilo že dostikrat speljano led, zato je čas, da opazuje in na podlagi teh opazovanj dela svoje zaključke. Ako ljudstvo tega ne bo izvršilo, bo mogoče zadisalo po kom drugem mestu po olju v prihodnjem letu. Posebno letos naj bo ljudstvo na straži, da ga zopet ne premotijo profesionalni političarji starih strank.

JAVNA GOVORNICAR

Glasovi Hlamov S. N. P. J. in čitateljev Prosveta.

Is ječe. — Rojaki, čujta glas iz ječe! — Tu smo propali Slovenci, ne več vaši rojaki, rojaki smo bili, dokler nismo padli, dokler nas ni pograbili silni vrtnice v republikanih valovih življenja in nas pogotili na dno. Da, prav na dnu življenja smo, med stenami ječe, kamor nas je pahnili življenje. Proslavice smo, ker smo v ječi. Vi pa še živite življenje, še se borite z njegovimi valovi, a vsaj nekoliko svobode še imate, ker niste še padli na dno.

Ne bom vam razlagal življenja v naši ječi, nekaj drugega bi vam potožil, ako me hočete slušati. — Jetniki so tu iz vseh narodov, iz vseh strani sveta, vsi enaki, ki se padli. Pa oni drugih narodnosti so mnogo bogatejši — svoje knjige imajo, h katerim se zatečejo, da v njih dobijo pozabljenje in razvedrilo. Jugoslovani pa smo zapušteni, za nas ni knjige, za nas je samo rakija, da rakija, ta je za nas, ki nas vodi iz prepada v še globlji prepad. Knjige, ki bi nam bile zveste tovarišice in učiteljice k znanosti, teh za nas ni.

Ko šliš na dnu v ječi pa vidiš svojega tovariša, ravno tako propadlega kot si ti sam, ki ima knjigo v svojem jeku, se ti sdi, da je on mnogo bogatejši od tebe, da njega sploh ni pri tebi, ker je on daleč proč s svojimi mislimi pri dogodkih, ki jih bere v knjigi. Tvoje misli pa so priklenjene v ječo.

Nekateri imajo knjige o zemljepisju v angleščini, kar jih vsekakor pride prav, ker v njih dobijo svoj pouk. Tudi mi bi potrebovali takih knjig, ne toliko mi v ječi, pač pa člani Slovenske narodne podperne jednote, ki vam knjige lahko pomagajo k hitremu obzoru. Take knjige bi ne bile v korist samo mladim pač pa tudi odraslim. Sestaviti naj bi dali take knjige kakemu učenemu zavodu v stari domovini in člani bi prispevali vsak po svoji moči.

Slovenci se radi hvalimo, da smo civilizirani, a v resničnem življenju človek spozna, da smo še zelo daleč za mnogimi drugimi narodi. Vse premalo damo šč za knjige, ki bi nam morale biti pred vsem drugim: tovarišice in učiteljice.

V tej ječi nas je pet Slovencev, ki bi bili zelo hvalečni članstvu S. N. P. J., da nam pošlje kakor knjige. Knjiga je jetniku edini tolažnik in prijatelj. Ako imate stare knjige, vas prosimo, pošljite jih na naslov: Box A 11068 RFD 3, Bellefonte, Pa. Po našem odhodu iz ječe, jih bomo pustili v jetniški knjižarni, da bodo morda še komu izmed vas, ki ste še svobodni in se še upirate krutemu življenju, prišle prav, če padete. Želim, da se to ne zgodi nikomur. Morda tudi kdo misli, da mu je nemogoče, da bi prišel v ječo. Tako smo mislili tudi mi. Nikdar nismo slutili, da bomo padli v ječo. — Jetnik št. 11068.

Johnston City, Ill. — Po govorenju in pisanju v listih vidim, da se nekaterim rudarjem čudno zdi, kako je izpadlo na prošli konvenciji U. M. W. of A. Nekateri člani so bili prepričani, kakor sem bil tudi jaz, da bo Lewisova mašina strla. Ali žal je ostalo kakor prej. Reči pa moram, da Lewis ne bi bil uspel s svojo mašino, če bi se ne bil poslužil rdeče barve. Pred delegate je prinesel napredne knjige z rdečim obrobkom na vsako mašini škodljivo vprašanje, kadarkoli je bilo treba odgovoriti. Udarjač po ruski vladi in po tretji internacionali ter nazivajo napredne delegate kot škodljivce za napredek U. M. W., je preslepil mnoge delegate, kateri nimajo več misli kakor govoriti stroj.

Zakaj smatram nekatere delegate za govorčee stroje ali gramofone, se bo čudno zdelo nekaterim čitateljem. Govorčee stroj ali gramofon ponavljajo tisto, kar je kdo drugi v njega govoril, tako je tudi z delegati, ki so stali za Lewisom in za njegovo mašino. Niso študirali na resolucijah, ki jih je spravi pred konvencijo napredni element, ali kakor ga Lewis imenuje bolševiki. Ti delegatje niso študirali, da so vprašanja v resnici škodljiva organizaciji, ali so doobra. Enostavno so poslušali, kar je govoril Lewis ali kak drugi njegov pristal in one so potem ponavljali, kot dobre naviti gramofoni.

Vsak delegat, ki je bil poslan na konvencijo, je vedel, da se širi govorica, da imamo 200,000 pre-

mogarjev preveč. To je tudi sam Lewis ne enkrat ponovil temveč šestokrat. To je bolezen proti kateri je treba zdravila v premogarskih vrstah. Napredni element je predložil šurni delavnik in 5 dni dela na teden, ki naj bi bilo odpo-moči oni bolezi. Dalje so naprednjaki predlagali zrušenje Lewisove mašine. S tem bi imeli člani u-nije priliko, da sami izborejo ljudi, ki bi v resnici delali na tem, da se organizirajo tudi neorganizirani. Današnji Lewisovi organizatorji ne delajo na tem, da organizirajo nemniško maso, nego delajo zato, da odvračajo napade proti mašini.

Leta 1922 je bil Farrington, predsednik illinojskih rudarjev, velik Lewisov sovražnik. Takrat je Lewis imel po illinojsu 50 organizatorjev, da širijo propagando proti Farringtonu med illinojski-mi rudarji. Zaradi te dvojnice smo plačevali dnevno po \$7,300,00 organizatorjem, da se spor pomiri, rudarska organizacija pa je izgubila 30,000 članov, ali celi 29. distrikt in 13,000 v 17. distriktu, 45 tisoč pa v Pennsylvaniji. Tudi je izgubila organizacija 10,000 članov v Washingtonu. Kdo je vsemu temu kriv? Ali niso krivi člani sami, ki dopuščajo alične nesrednosti in verujejo Lewisovim govorom.

Šlihih sem, da so samo stodo-stotni Američani tisti, ki jih je mogoče preslepiti z radikalizmom in z rdečo barvo, a videl sem celo slovenske delegate, katere je ustrašila rdeča barva na konvenciji in so pod vplivom strahu pred rdečo barvo glasovali v prid Lewisu. Ne morem vedeti, koliko časa se bo še lahko nadaljevala gorostasna politika v naših vrstah, a rečem pa, da ne bomo našli prej zdravila proti temu, dokler ne bode pričeli delavci drugače misliti. Po mojem mnenju bi bilo treba delavcem iti vse bolj skupaj. Čim bolj jim kdo kaže kot strah rdečo barvo, toliko bolj bi se morali družiti in se osamosvojiti v mi-slih. Vsi stremlimo za enim in istem — za osvobojenjem izpod kapitalističnega jarma, samo računati ne moremo drug drugega, ker največkrat še sami sebe ne razumemo.

Deveti distrikt s polja trdega premoga v Penni je prinesel naprej več resolucij, da se sruši Lewisova mašina. Pa ko je prišlo do glasovanja, so vsi delegatje tega distrikta glasovali proti resolucijam. To je dokaz, da ti delegati niso razumeli sami sebe. Illinois ima danes največ naprednih rudarjev, na njih torej stoji, da sami vodijo borbo in postavijo svojo organizacijo do tiste stopnje, kjer bi morala biti. Tisti rudarji, ki še danes žive v prepričanju, da progresivci v njih organizaciji delajo na tem, da razrušijo U. M. W., bodo prišli nekoč do spozna-nja, da so se motili. Spoznali bodo, da rušenje organizacije prihaja samo od njenih voditeljev. Lewis je za rušenje organizacije več napravil v dvanajstih dneh konven-cije kakor bi baroni premoga napravili v dvanajstih letih. — Tony Shragal.

Broughton, Pa. — Vabilo na veliko maškarsko veselico, ki se bo vršila v korist Slovenskemu domu na pustni dan dne 4. marca. Prihodek veselice je ob šestih večer. Vstopnina za moške je 50c, za ženske pa 25c. Maske plačajo po 50c. Med maske bo razdeljena primerna nagrada. Za tojine in la-čne vse preskrbi odbor. Svirala bo slovenska starokrajka godba. To-rej Slovenci in Slovenke ne pozabi-te se udeležiti in pobrnsati pod-platov po starokrajki navadi. Ci-sti dobilek gre v korist novemu Slovenskemu domu v Broughtonu, Pa. Veselice se vrši v Slovenskem domu na Kranjakem hribu.

Na svidenje! Bratski pozdravi! — Frank Demshar, tajnik kluba.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Cleveland, Ohio. — Dopis, ki ste nam ga poslali dne 23. februarja, ne more v list, dokler niso znani kandidacije za glavni odbor S. N. P. J. Če prizadeti ne kandidirajo, tedaj ga bo lahko priobčiti po 15. marcu. — Pozdravi!

Woodward, Iowa. — Vprašajte za pojamila na domači pošti. Za paketno pošto v Združenih drža-vah Vam ameriška pošta jamči, da je odpremljena na naslovnika, v inozemstvo pa vsaj za nekatere države ne. Zavej, ki ga pošljete, tudi ne sme presegati določene to-že in velikosti, kar vse polizveste na domači pošti. — Pozdravi!

Preost "Jimmy Higgins" je avtor člane ameriškega proletariata ob časi velike vojne. Dobi se pri Knjižnici matila S. N. P. J.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Novomestke vesti. Na Kapitol-skem marfu se je pri sankanju pripetila učenki trgovske šole Ma-riji Kokelj velika nesгода. Ko je drvela s veliko naglico navzdol, se je zedela v sani nekega gim-nazijca, ki je vlačil sani na več metrov dolgi vrvi, in si prebila desno nogo do kosti. Prepeljali so jo v bolnišnico. — Umrla je v ženski bolnišnici Zofija Kastelic, roj. Vidic, mati trgovca E. Kaste-lia in klavirske učiteljice Magde Kastelic. Pokopali so jo v Šmihel-ju. — V Kandiji je umrl znan po-estnik Josip Količek. Bolchal je že dolgo na grlu. Nameraval se je preseliti v Maribor in je pro-dal zadnje čase tu v svojo kras-na posestva, prehitela pa ga je bela žena. Zapuška le ženo.

Razne nesgode. Weber Josip, ključavničarski vajenes v tovar-ni "Titan" v Kamniku si je pri delu poškodoval levo oko. — Ko-livitz Pavel, nadstojnik v Del-niški tiskarni, je čistil samokres in pri tem pozabil, da je nabit. Samokres se mu je sprožil, krogla ga je zadela v levo roko, ter mu razbila kost. — Vavken Jerneja, rudniškega paznika v Kočevju, je pritisnil stroj, valed česar je zado-bil težke poškodbe. Njegovo stan-je je zelo opasno. — Kofuh Ja-ner, 45letni delavec, je bil na ne-pojanjen način pri Medvedah od tovornega vlaka povožen. Pripe-ljali so ga s težkimi poškodbami v nezavestnem stanju v bolnico. — Pretopi. — Hase Franc, 21let-ni sin hišarja iz Zaborita pri Kam-niku in Janez Kralj iz Ipana sta bila skupno na neki domači vese-lic. Ko sta si že preveč privoščila "sladkega", se je med njima vnel pretep, pri katerem je Kralj Hasea močno ranil s nožem na desni roki. Zaje Antop, 25letni sin posestnika iz Šmartnega pri Ljubljani se je 3. feb. vračal s veselice domov. Za njim je šel Jo-sip Ložar iz Sreberja pri Ljubi-ljani. Med obema vlada že skoro 3 leta sovražstvo radi nekega de-kleta. Ko je Ložar Zajca došel, ga je začel izživati, naker je na-stal med njima pretep. Ložar je Zajca z nožem dvakrat ranil v hrbet.

Čločin nad nedoletno deklico. V čakalnici skopljanskega kolo-dvora je te dni sedela 12letna de-klica in čakala na vlak proti Ni-šu. Videl jo je blagovni nadzor-nik in jo posval k sebi v pisarno. Slučajno ni bilo nikogar na kolo-dvoru. Stopilvi v pisarno, je u-ganil luč in jo skušal zlorabiti. Deklica je klicala na pomoč in k sreči jo je slišal službujoči oro-nik, ki je nasilneke takoj odvedl v zapor.

Radi lepoga dekleta. V selu Bo-gošci je služboval orožniški kap-lar Foster. Spoznal se je s nekim dekletom in jo časoma tudi vaju-bil. Z njim je bila zadovoljna tu-di Dragica, ne pa tako domači fantje. Ti so čakali priliko, da se maščujejo. Nekega večera so ga napadli in mu zadali več smrtno-nevarnih ran. Orožnika so prepe-ljali v bolnišnico, krivce pa v za-por.

Zločin v Subotici. Komisar taj-ne policije Dušan Milošević je bil zvečer v eni izmed subotičkih go-stilin. V gostilno sta pa prišla tu-di dva polpijana gosta, izmed ka-terih je bil znan železniški uslu-benec Braščanski Josip. Nova go-sta sta naročila vino, pila in od-šla iz gostilne navidezno pijana. Nekoliko korakov od gostilne pa-de Braščanski na tla in se noče dvigniti. Na klice na pomoč je prišel komisar Milošević iz gostil-ne in pomagal Braščanskemu, da vstane. Braščanski je simuliral popolno pijanost. Kar nenkrat pa potegne Braščanski nož in ga zasadi v komisarja Miloševića. K sreči je zadel nož na jermenje sa-mokresa in se je Milošević ubranil smrtonosnega udara. Ugotovilo se je, da je Braščanski glumil pi-janost in prišel v gostilno samo zato, da zabi policijskega komi-sarja na prosto in ga napade. Bra-ščanski je bil madžarski špijon in se je z napadom na komisarja tajne policije Miloševića hotel rešiti zasledovalca. Sedaj je Bra-ščanski v zaporih.

Smrt na grmadi. V Subotici je Stefan Nemtško, znan alkoholi-k, na poseben način končal svo-je življenje. V pijanem stanju je nanosil v svojo sobo drva, grma-do zažgal in se vlegel nanjo. Nemtškovo stokanje in dim, ki je u-hajal skozi okno, je privabil mi-molodce, da so vdrli v sobo. Ne-srečnega alkoholika pa niso mo-gli več rešiti. Po polurnem gaš-enju so izrekli iz grmade napol sogljeno truplo samomorilca.

Meteoriti.

Zrcalo. Vzameš v roke jutranji, pred-poldanski, opoldanski, popoldan-ski ali večerni angleški list in kaj čitaš? O samih anaklih, rapih in umorih. Debeli naslovi preko celo-osem stopev široke prve stran-vpijejo dnevno o novih umorih in vate sijajo slike morilcev in nje-hovih irtev. Zločin na zločin, mi-sterij na misterij, tragedija na tragedijo v zvezi s profiti, korpuc-cijo, politiko, prohibicijo in spoln-pervernostjo!

Taka je slika kapitalistične družbe — tistega svetega red-brez katerega — nam pravijo — joti — bi človeška družba podi-jala. Nikdar še ni bila bolj podi-jana!

...

Joj tebi, Svoboda!

Pred nekaj dnevi je prišlo v New York pet nun iz Evrope. Kvota dečele, iz katere so prišle sune, je bila že izčrpana, zato so bile mune pridržane na Ellis Islandu in po zakonu bi morale iti nazaj odkoder so prišle. Toda z naselniškim zakonom je kakor a prohibicija: okrog njega je tisoč ovinkov, če je treba. Nune so bile izpuščene pod pretvezo, da so učiteljice. Kako "učiteljice", tega nihče ne vpraša.

Istočasno pa je bila poslana na zaj v Evropo žena s petimi otroci, ker je prekorajčila kvoto. Mati pe-terot otrok ne more biti "učiteljica" in ne "umetnica", zato mora nazaj s bregov Svobode, dasi je nudija Ameriki pet novih držav-ljanov. Ampak pet jalovih nun, ki ne nudijo Ameriki najmanjše koristi in ki bodo le breme drugim, sme oslepaviti luknjičav zakon takoj na pragu Amerike.

Ej, reakcija, grdo si postiljala!

...

Tu in tam.

Zadnjič se je država Nevada postavila s nove vrste ekskekcije. Usmrtila je zločince s plinom.

Zdaj pa čitamo v listih iz sta-re domovine, da je Velika Srbija (to je Jugoslavija v resnici) usmrtila dva pijanca z mrazom. Zaprta sta bila v ječo, v kateri sta čez noč zmrzla.

Pozor, Nevada! To je ceneje ka-plin. Najbolj ekonomična ekskekcija!

...

Oljna kapljice.

Neki senator v Washingtonu je rekel, da niti desetina oljnega škandala še ni znana javnosti. Svet bi strmel, če bi prišla vsa resnica na dan.

Gotovo! Ampak potem ne bi bilo nikogar, ki bi vodil preiska-vo! Oficijelni Washington bi bil najbrž prazen in zaprt ...

Nekdaj in danes.

Baron v prejšnjih časih: Pojdi k viteškim igram, moj sin, in iz-vojuj si nevesto.

Baron danes: Pojdi v Ameriko, moj sin, poroči se s čekom za milijon dolarjev in za doto vzemi milijonarjevo hčer.

V službi roparjev.

Franciskanski žongler pravi, da socialisti bi radi pokradli imetje drugih.

To je že star kapitalistični "argument", katerega za kapita-listi še vedno radi plačujejo. Kapitalisti lahko krađejo in ropajo. To je business. Če pa de-lavci govorijo o socializiranju indu-strije, tedaj je to "tatvina tujeja imetja".

Zavedni delavci se smejejo. Če bi bile danes "ukradene" vse ameriške industrije, ameriški de-lavci ne bodo nič na škodi, ker jih nimajo. Česar nitega ne more vzeti niti Polineare, a kam se so-cialisti!

Še eno vprašanje.

Kaj je katoliški šod? Govorniki in večina udeleženc-ov iz franciskanske kasarne v Chicagu.

...

Pa še eno.

Ali je morda "Prosveta" pobe-rabila tistega gospoda župnika v Pittsburghu, ki je ustrelil svojo kuharico?

...

V PREDPUSTU

Oče Kazi-mir se dolgočas. Sam sebi zastavlja vprašanja in nanje odgovarja. Koncem odgovora je svoje lastne ljudje zmaga z bre-značajneži. Res velika glava očes Kazi-mirja, pa prazna je prazna, zato pokonec stoji kot prazen list.

